

A „TRANZIT-72” gyakorlat tapasztalatai az üzemanyag-szolgálatban

Balogh Lajos alezredes

A „KOMPLEXITÁS” fedőnevű gyakorlat tapasztalatai rámutattak a Tábori és Központ Hadtáp üzemanyag-szolgálatának strukturális gyenge pontjaira, a vezetési és irányítási tevékenységünk fogyatékoságaira. Ezek ismeretében, a tapasztalatok elemzése, következtetések levonása után készültünk 1972. évi egyik fő feladatként a „TRANZIT-72”-re, amelynek levezetésére sajátos időszakban, a „SZINKRON” után, az anyagi-technikai biztosítás egységes elvének kialakítása után került sor.

Már a kidolgozás stádiumában a realitásokkal, a népgazdaság felkészültségével, lehetőségeivel számoltunk, s törekedtünk a sablonok kiküszöbölésére. A háborús viszonyokat megközelítve, a szolgálatban az előrelépés útjait kerestük, a Tábori Hadtáp üzemanyag-szolgálat irányításának célszerű módozatait kutattuk.

A gyakorlat hadműveleti-harcászati és hadtáp elgondolásával összhangban arra törekedtünk, hogy a Tábori Hadtáp üzemanyag-főnökség személyi állománya további jártasságot szerezzen az ellátás irányításában, az előrevonás, valamint a hadművelet alatti üzemanyag-biztosításban, továbbá az atomcsapás következményeinek felszámolása során az anyagi manőverek legcélszerűbb változatának kiválasztásában, az információs tapasztalatok gyűjtésében.

Elgondolásunk szerint a mozzanatok tartalma:

— az első mozzanatban az előrevonás üzemanyag-szükségletének megtervezése,

— a második mozzanatban a hadművelet üzemanyag-biztosításának megszervezése és az ellátás rendjének kialakítása,

— a harmadik mozzanatban a veszteségek és az anyagi manőverekkel a működőképesség helyreállítási lehetőségeinek értékelése.

Kiindulva a gyakorlat tárgyából és célkitűzéseiből a szakszolgálat területén a következő célokat tűztük magunk elé:

— a Tábori Hadtáp üzemanyag-szolgálat főnökség korszerű kiképzése, összekovácsolása, a háborús feladatokra való felkészítése;

— a Tábori Hadtáp üzemanyag-szolgálat vezetésének vizsgálata, elemzése;

— a Tábori Hadtápfőnökség üzemanyag-szolgálat, az MN 5232 és a csapatrepülő parancsnokság üzemanyag-szolgálat közötti együttműködés megszervezésének vizsgálata;

— a Tábori Hadtáp üzemanyag-szolgálatba beosztott állomány alkalmasságának és működőképességének vizsgálata, felkészültségének ellenőrzése;

— a Tábori Hadtápfőnökség más szolgálat-főnökségeivel való együttműködés megvalósítási lehetőségeinek és útjainak elemzése.

A kitűzött céljaink megvalósításának részletes analízise további feladatainkat képezi, de az már most megállapítható, hogy a gyakorlat szakmai szempontból mind a Tábori Hadtápfőnökség üzemanyag-szolgálat, mind a szolgálat felső vezetése részére igen hasznos tapasztalatokat adott. Ezek a tapasztalatok nagyjában és egészében igazolták az elgondolásainkat, elképzeléseink és intézkedéseink helyességét. Ugyanakkor a felmerült problémák egyes kérdésekben szükségessé teszik eddigi álláspontunk felülvizsgálatát, elképzeléseinek kiegészítését vagy módosítását.

A gyakorlat tapasztalatai a vezetés terén

a) A Központ Hadtáp (HM) szervek irányító tevékenysége

A Központi vezetésben ezen a gyakorlaton már érvényesülő egységes elv, amely az anyagi-technikai biztosításban résztvevő HM-szerveket közös irányítás alá vonja, megkönnyíti és eredményesebbé teszi az üzemanyag-szolgálat munkáját. Az üzemanyag-szolgálat sajátosságaiból ered, hogy feladatai és a megoldások szorosan kapcsolódnak más szolgálati ágak, elsősorban a Pc. és Gjmű. Technikai, valamint a Fegyverzeti Főnökség munkájához, e szolgálati ágaknak a hadműveletek biztosítására hozott elhatározásához. Ezért nagyon fontos a technikai szolgálatokkal a szoros együttműködés, amit a közös irányítás lényegesen megkönnyít. Ez a gyakorlattervezési és alájátszási feladatok pontos kidolgozását is elősegíti, ugyanis a technikai veszteségek típus szerinti részletes megadása a pc. és gjmű. technikai, valamint a fegyverzeti szolgálatokkal egyeztetve történt.

A gyakorlaton első ízben került sor a hadműveleti feladatok szakmai részének más technikai szolgálati ágakkal összehangolt tervezésére és gyakorlati megvalósítására. Az együttműködés az egyes tagozatokban különösen a gyakorlat végére eredményes volt, azonban egyúttal felhívta a figyelmet egyes megoldandó feladatokra:

— a háborús biztosításra és ellátásra vonatkozó együttműködés intenzív és folyamatos fenntartására van szükség már az állandó készenlét időszakában;

— az együttműködés során már békeidőben — a várható hadműveleti irányoknak megfelelően — célszerű kidolgozni és egyeztetni a rakétafelhasználást és a rakéta-üzemanyag szükségletet, az ellátási forrásokat, a várható km-felhasználást és a technikai biztosításból eredő ellátási feladatokat;

— hasonló jellegű gyakorlat kidolgozásánál már a megszervezés időszakában intenzívebben célszerű a bevont más technikai szolgálati ágakkal a lehetőségek és elgondolások egyeztetése és a kapcsolódó feladatok összehangolása.

Bár a vezetés megvalósulásában a valóságos viszonyok között jelentkező számos befolyásoló tényező, mint pl. a front hadtáp irányító szerepe, az egyes vezetési pontok közötti földrajzi távolságok, stb. a gyakorlaton nem jelentkezett, mégis a vezetésnek a gyakorlaton kialakított rendszerét célszerűnek és a hadtápbiztosítási feladatok megoldásának összefogott irányítására alkalmasnak találjuk.

Az Üzemanyag Szolgálat Főnökségnek a gyakorlatra kidolgozott elgondolásai megfelelő alapot szolgáltatottak a Tábori Hadtápfőnökség és a hadseregtagozatnak az ellátási feladatok olyan kidolgozására, amely a realitást a lehetőség szerint a legjobban megközelítette.

A tábori hadtáp szerepét illetően megerősödött az a nézet, hogy azt az MN szervének célszerű tekinteni annak az alapelvnek megfelelően, amely kimondja, hogy minden tagország maga felel a közös tevékenységben részt vevő csapatainak hadtápbiztosításáért. Ennek érdekében az MN üzemanyag-szolgálat felső vezetésének arra kell törekednie, hogy folyamatos ráhatása legyen a Tábori Hadtápfőnökség üzemanyag-szolgálatára, nem kizárva a tábori hadtáp üzemanyag-szolgálat főnök önállóságát a hadsereg szükségleteinek kielégítésében.

Abból kiindulva, hogy a többnemzetiségű front kötelékében harcoló összefegyvernemi hadsereget a frontparancsnok, a hadsereg hadtápot szakmailag a frontparancsnok hadtáphelyettese vezeti közvetlenül, úgy véljük, hogy a nemzeti hadsereg és tábori hadtáp közti kapcsolat legcélszerűbb formáját a két tagozat, illetve vezető szervei közötti együttműködésben kell megjelölni, amelynek legfőbb célja és eredménye a hadsereg igényeinek minél jobb határfokú kielégítése a tábori hadtáp által. Ehhez tapasztalataink szerint a hadseregpáncsnok hadtáphelyettesét és a szakfőnökeket nem célszerű alárendelni a tábori hadtápfőnöknek, illetve szakfőnökeinek.

Az előzőekkel összefüggésben a gyakorlat megerősíteni látszik azon korábbi elgondolásunkat, hogy az MN tábori hadtápot egyszemélyi parancsnoknak kell vezetnie, a tagozat egészére kiterjedő jogkörrel... Az ő szolgálati alárendeltségébe kell tartozniuk a Tábori Hadtápfőnökség szolgálatiág-főnökeinek, így az üzemanyag-szolgálat főnöknek is. Szakmailag a Tábori Hadtápfőnökség szolgálat főnökei a Központ Hadtáp (HM) illetékes szolgálat főnökeinek vannak alárendelve, tehát a Tábori Hadtápfőnökség üzemanyag-szolgálat főnöke a Központ Hadtáp üzemanyag-szolgálat főnökének. Ez esetben a HM illetékes főnökei a tábori hadtápfőnökön és szakfőnökeiken keresztül érvényesíthetik általános és szakmai követelményeiket.

A tábori hadtápon belüli vezetés a tervezett középírányító szervek révén megoldható. Bizonyítást nyert, hogy az üzemanyag-biztosítással foglalkozó hadtápegységek, intézetek a Tábori Előretolt és Mögöttes Bázis Főnökségek útján megbízhatóan vezethetők.

b) A Tábori Hadtápfőnökség üzemanyag-szolgálatának vezető-irányító tevékenysége

A tábori hadtápnak a gyakorlaton kialakított vezetési szervezete összetételében és képzettségben biztosította a tervezési és végrehajtás-irányítási feladatok átfogó, szakszerű és folyamatos megoldását. Ez azt mutatja, hogy e szervezet alkalmas a megfelelő irányításra, bár a gyakor-

latra kijelölt személyi összetétel a valóságosnál kedvezőbb volt, mert nagy szakmai gyakorlattal, tapasztalatokkal rendelkező, összehangolt törzs képviselte a Tábori Hadtápfőnökség üzemanyag-szolgálatát.

Ez a tapasztalat arra utal, hogy hasonlóan jól összekovácsolt szakmai törzsek létrehozása érdekében célszerű az Üzemanyag-ellátó Központ vezető állományát a Tábori Hadtápfőnökség megfelelő szolgálati ágaiban való tevékenységre még az állandó készenlét időszakában úgy felkészíteni, hogy az Üzemanyag-ellátó Központ olyan ellátási feladatokat is végezzen, amely összevág az elvonuló szárazföldi csapatok háborús üzemanyag-biztosításával. Az Üzemanyag-ellátó Központ szervezetéből célszerű kijelölni a Tábori Hadtápfőnökség üzemanyag-szolgálatának átadandó hivatásos állományt.

A Tábori Hadtápfőnökség üzemanyag-szolgálatának létszáma a gyakorlat tapasztalatai alapján a valóságos körülmények között jelentkező feladatok teljes megoldására nem látszik elegendőnek. A jelenlegi létszám képes a hadműveletek üzemanyag-biztosítási terveinek kidolgozására, az alárendelt raktárak és üzemanyag-szolgálatok vezetésére. A tábori hadtáp állományába tartozó közel 200 különféle intézet, csapat és magasabbegység üzemanyag-ellátása azonban olyan munka- és időigényes feladatot jelent, amely meghaladja a jelenlegi létszámú szervezet teljesítőképességét. A gyakorlaton ebből nehézség nem adódott, mert az ellátandó hadtápegységek nem éltek és így az ellátásukkal kapcsolatos gyakorlati problémák nem fordultak elő, azonban a meglévő létszámnak a tervezési és irányítási feladatokkal történő teljes megterhelése arra utal, hogy célszerű, mintegy 3—5 fős állománnyal megerősíteni a Tábori Hadtápfőnökség üzemanyag-szolgálatát.

A Tábori Hadtápfőnökség üzemanyag-szolgálatára és a hadsereg üzemanyag főnöksége, illetve a Csapatrepülő Parancsnokság szakaszolgálatára között kialakult vezetési rend tapasztalataink szerint a gyakorlaton bevált. Ez azonban még nem ad elegendő alapot arra, hogy a lényegesen bonyolultabb valóságos viszonyokra teljes értékű extrapolációt lehessen végezni.

c) A Csapatrepülő Parancsnokság tevékenysége:

A kísérleti jelleggel működő Csapatrepülő Parancsnokság szakaszszolgálatával kialakított együttműködési rend, a kezdeti nehézségek után kedvezően alakult. A gyakorlat első időszakában nem rendelkeztek megfelelő alapadatokkal, a későbbiek során koordinációs és informatív tevékenységük fejlődött.

Az előrevonás üzemanyag-biztosítása megszervezésének tapasztalatai

Az előrevonás üzemanyag-biztosítására a tábori hadtáp üzemanyag-szolgálat főnöke szakmai intézkedést adott ki.

A szakmai intézkedésben szabályozta:

- az előrevonás anyagi biztosításának rendjét;
- a telepítési körletekben az intézetek működését;
- a szakági biztosítás alapvető kérdéseit,
- önálló intézkedéseket adott ki a szolgálati ágat érintő kérdésekben.

A Tábori Hadtápfőnökség üzemanyag-szolgálatára a felső vezetés által biztosított anyagi források felhasználásával jól szervezte az előrevonás

üzemanyag-ellátását. A rendelkezésre bocsátott népgazdasági és határmenti készletek elosztásánál figyelembe vették az egyes előremozgó alakulatok menettávolságát és ennek megfelelően célszerűen intézkedtek az anyagok felvételezésére. Az előrevonás üzemanyag-biztosításának egyik lényeges tapasztalata, hogy további erőfeszítéseket kell tennünk a határmenti üzemanyag-ellátó csomópontok bővítésére, készleteinek állandó fenntartására, valamint a szövetséges országok területén az üzemanyag-ellátásnak még békeidőben történő megszervezésére.

Egyes előrevont egységek ellátásában problémát jelentett a felvételezési hely és az egység közötti nagyobb távolság, amit a Tábori Hadtápfőnökség üzemanyag-szolgálat a célszerűen kirakóállomások létesítésével hidalt át. Ennél azonban racionálisabb megoldásnak látszik a határmenti üzemanyag-ellátó csomópontok rendszerének célirányos tervszerű bővítése és a baráti országok területére előrevont csapatainknak az ottani készletekből történő ellátása. Míg a csapatok előrevonásának üzemanyag-biztosítását mind a hadsereg, mind a Tábori Hadtápfőnökség üzemanyag-szolgálat részletesen megtervezte, addig a tábori hadtáp intézetek, egységek és magasabbegységek előrevonásának üzemanyag-biztosítására csak nagybani tervek készültek, éppen a fent említett létszámhiány miatt. Ennek a problémának a megoldására, amely a valóságban igen élesen jelentkezik, helyes kezdeményezésnek bizonyult a Tábori Hadtápfőnökség üzemanyag-szolgálat által megszervezett ellátási utaltság, amelyben kilenc ellátási csoportot alakítottak ki. Minthogy azonban a többi anyagi szolgáltatnál is hasonló, ettől eltérő megoldások voltak, szükségesnek látszik a Tábori Hadtápfőnökségen olyan szervezet kialakítása, amely a nagyszámú közvetlen ellátását irányítaná.

Az előrevonás területén felhalmozott népgazdasági és visszamaradó készletek biztosították az elvonuló szárazföldi csapatok 100%-os üzemanyag-készleteit a hadművelet kezdetére. A készletek feltételezett diszlokációja azonban nem mindenben elégitette ki a gördülékeny ellátás követelményeit, mert az előrevonás után a feltöltés egyes esetekben feltételezte az előrevonási utak korlátlan keresztesztését.

A Tábori Hadtápfőnökség üzemanyag-szolgálatának a munkájában kifogásolható, hogy az indulási helyzetet nem elég pontosan dolgozták fel. Munkájuk nyomán kialakult az általános áttekintés, de az számos részletkérdésben hiányos volt. A valóságban a hadtápegységek előrevonásának és felvonulásának részletes kidolgozása és elemzése szükséges, beleértve annak mindenoldalú biztosítását (útbiztosítást) ahhoz, hogy azok eljussanak kijelölt települési helyeikre és végre tudják hajtani az ellátás érdekében meghatározott feladataikat. Ezt a jövő számára követelménynek kell tekintenünk.

A tapasztalatokból olyan következtetés is adódik, hogy az előrevonást alapvetően felsőbb szinten, központilag kell szabályozni és a követelményeket megszabni, de ezeknek a követelményeknek megfelelően a szervezés már a Tábori Hadtápfőnökség feladata.

A hadművelet üzemanyag-biztosítása megszervezésének tapasztalatai

A tábori hadtáp tagozatban a tábori előretolt bázis és tábori mögöttes bázis, tábori üzemanyag-raktárai részére — a hadművelet kezdetére — el-

rendelt készletek szintjét a kijelölt népgazdasági szervektől (Állami Termékgazdálkodási Igazgatóságtól és kőolajipari vállalatoktól) és központ hadtáp raktárakból biztosítottuk. A tábori üzemanyag-raktárak jelenlegi tárolókapacitása azonban nem tette lehetővé a biztosított üzemanyagok átvételét és önálló tárolását. Olyan megoldást kellett választani, hogy a tábori mögöttes bázis üzemanyag-raktárak részben rátelepültek a kijelölt kőolajipari vállalatokra és népgazdasági tárolókra.

Ez valóságos helyzetben nem a legcélravezetőbb megoldás, mert az anyagkészletek zömét biztosító ÁTI és kőolajipari telepek az ellenfél elsődleges megsemmisítési célpontjai.

Ennek megfelelően célszerűnek látszik és szükséges perspektivikusan a Tábori Hadtáp tagozatban létrehozásra tervezett üzemanyag-raktárak további fejlesztése és korszerűsítése az alábbiak szerint.

— A tábori előretolt bázis üzemanyag-raktár vonatkozásában célszerű a tárolókapacitás további bővítése és mozgékonyságának fejlesztése, vasúthoz nem kötött, mobilizált megoldása.

— A tábori mögöttes bázis üzemanyag-raktárak vonatkozásában szükséges a tárolókapacitás növelése az elrendelt mozgókészletek szintjének megfelelően egyenként mintegy 7000 t befogadására, illetve alkalmassá tételük 1—2 TMBR kikülönítésére.

A tábori hadtáp tagozatban működő (tábori előretolt bázis és tábori mögöttes bázis) üzemanyag-raktárak tervezett csoportosítása biztosította a hadművelet üzemanyag-ellátásának folyamatosságát. Azonban a tábori rakéta-üzemanyag bázis tábori mögöttes bázis tagozatban történő elhelyezése és későbbiek során megosztottan tervezett (tábori előretolt bázison és tábori mögöttes bázison) működtetése nem célszerű. A tábori rakéta-üzemanyag bázis telepítésénél, működésénél figyelembe kell venni a szállítást, őrzés-védelemre vonatkozó rezsim-intézkedéseket, valamint azt, hogy ellátási tevékenysége, szervezeti felépítése és technikája nem indokolja, de nem is teszi lehetővé a megosztott működést.

Ennek megfelelően célszerűnek tartjuk a jelenlegi állománytáblák szerinti különleges üzemanyag-raktár és szállítószázad szervezeti összevonását.

A tábori rakéta-üzemanyag bázis elhelyezése a rendkívüli körülményektől eltekintve, a tábori előretolt bázistagozatban indokolt az alábbi alapvető elvek miatt:

— a hadsereg mozgóbázis rakéta-üzemanyag raktárral nem rendelkezik, ez alapvetően indokolja a rakéta-üzemanyag bázis csapatokhoz történő közelítést;

— a rakéta-üzemanyag bázis M-1-es alakulat, amely már az állandó készenlét időszakában rendelkezik alapvető különleges eszközeivel és anyagkészleteivel. Amíg a tábori mögöttes bázisraktárak mozgósítás állapotában vannak, addig a rakéta-üzemanyag bázis képes ellátási feladatok végrehajtására;

— a tábori rakéta-üzemanyag bázis mobil-szervezet, amely nincs vasúthoz kötve.

A tábori hadtápfőnökség üzemanyag-szolgálatát a hadművelet üzem-

anyag-biztosítását körültekintően szervezte meg, ami megítélésünk szerint megfelelt a valóságos ellátás követelményeinek.

Különösen említésre méltó, hogy helyesen értékelték a vasúti utánzállítás lehetőségeit és ennek alapján szervezték a kombinált és a csak közúton végrehajtható utánzállításokat. Megtalálták a különféle szállítások végrehajtásában az optimális összhangot. Ebben nagy segítséget jelentett a hadművelet hadtápbiztosítására hozott elhatározás követelményei szerint elkészített grafikus üzemanyag-biztosítási és utánzállítási tervük.

A hadsereg üzemanyag-szolgálat a alájátszó munkában felhasználta a „DUNA” gyakorlat hasonló anyagát, ami előnyei mellett olyan negatív hatással járt, hogy egyes esetekben nehezen tudtak elszakadni a korábbi gondolatoktól. Felmerül ugyanakkor olyan vizsgálatok szükségessége, hogy az alájátszó magasabbegységeket és közvetleneket pótolva, miként lehetne felhasználni a meglévő gépi programokat, amelyek pótolnák ilyen esetekben az alárendelt szakmai jelentését, valósabbá tennék az információk vételének gyakorlását, intézkedések kiadására készítetnék a gyakorló törzsek utolsó fokozatát is.

Az atomcsapások következményeinek felszámolásával kapcsolatos tevékenység értékelése

A tábori hadtápfőnökség üzemanyag-szolgálat a atomcsapások következtében kialakult helyzetet helyesen mérte fel. A közlésekben kiadott elveknek megfelelően számolták ki az egyes tagozatokban jelentkező veszteségeket, helyes következtetéseket vontak le az ellátottság alakulására és a szükséges átcsoportosítási feladatokra.

A következmények felszámolásában különösen ki kell emelni azt a tényt, hogy a különböző szolgálati ágakkal való egyeztetéssel és együttműködéssel jutottak el a veszteségadatok végeredményéhez, valamint az elhatározások kialakításához.

A gyakorlat egésze, de különösen a harmadik mozzanat a meghibásodott, sérült tároló- és töltőeszközök javítási problémáira hívta fel a figyelmet. A hagyományos, de különösen tömegpusztító fegyverek alkalmazása esetén az üzemanyag tároló- és töltőtechnika igen nagy százalékosarányú veszteségével, sérülésével kell számolni. A jelenlegi feltételek mellett csak egyes (alsóbb) ellátási tagozatokban számolhatunk kisjavítási kapacitással és lehetőséggel egyes eszközfajtákra vonatkozóan. A sérült eszközök zömének kis-, közép- és nagyjavítására jelenleg javítókapacitás nincsen.

Mivel a sérült eszközök gyűjtése és javítása a biztosításban részt vevő minden szolgálati ág problémája, célszerű a javítási lehetőségek komplex vizsgálata:

— lehetséges változat a jelenleg meglévő páncélos és fegyverzeti javítószervezetek továbbfejlesztése, javítókapacitásuk bővítése és ennek megfelelően más hadtáp technikai eszközök javításának e módon történő biztosítása;

— a másik — véleményem szerint helyesebb változat —, szolgálati áganként vagy a Központ Hadtáp alárendeltségében a szükséges javítószervezet létrehozása.

Általános következtetések

Már a „KOMPLEXITÁS” gyakorlati tapasztalatai alapján kialakult a tábori hadtáp és készletei, ezen belül az üzemanyag-intézetek és üzemanyag-készletek dunántúli létrehozásának célszerűsége. Ezt a tapasztalatot a „TRANZIT-72” gyakorlat csak megerősítette. A gyakorlatokon kidolgozott számvetések azt bizonyítják, hogy a tábori üzemanyag-raktárak megalakítása és az elvonuló csapatok üzemanyag-biztosításába való bekapcsolódásuk ideje mintegy 2—3 nappal lerövidül. A másik jelentős eredmény ezzel kapcsolatban az, hogy a megalakítás után a Duna—Tisza közéről a Dunántúltra irányuló üzemanyag-szállítások jelentős részére nincs szükség, ezzel csökken a vasút- és úthálózat terhelése, nő a szállítótér kihasználási lehetősége.

A tábori előretolt és tábori mögöttes bázis szervezésének célja többek között a tábori hadtáp tagozat anyagi készleteinek lényeges növelése volt, abból a követelményből kiindulva, hogy az elvonuló szárazföldi csapatok üzemanyag-készlete egy front hadművelet időszakára fedezve legyen.

A „TRANZIT-72” gyakorlat során a tábori előretolt bázis, illetve tábori mögöttes bázis üzemanyag-készletek meghatározása ennek a követelménynek megfelelően történt. Ez szükségessé teszi a tábori előretolt bázis, illetve tábori mögöttes bázis üzemanyag-raktárak fejlesztését és készleteik növelését.

A készletek megoszlását illetően a gyakorlat tapasztalatai alapján célszerűnek látszik a tábori előretolt bázis mintegy 2 napi, a tábori mögöttes bázison mintegy 6 napi szükségletnek megfelelő készlet létrehozása. A készletek ilyen szintje megbízhatóbbá tenné az elvonuló szárazföldi csapatok anyagi biztosítását.

A gyakorlat igen hasznos volt abból a szempontból is, hogy a szolgálat állományát stabilizáljuk. Erre a továbbiakban is törekednünk kell, azáltal, hogy állományunkat rendszeres kiképzésben részesítsük.

Hasznosnak bizonyultak azok a tapasztalatok is, amelyeket a HM — front — tábori hadtáp — hadsereg hadtáp közötti kapcsolatok és vezetési együttműködési rendszerre vonatkozóan nyertünk.

A gyakorlat főbb tapasztalatai és tanulságai abban összegezhetők, hogy lehetővé tette az üzemanyag-szolgálatban a hiányosságok feltárását, a szervezetek, működési módszerek, elképzelések korrekcióját és ennek alapján az ajánlások kidolgozását.